

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2019. október 24. *

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2014/41/EU irányelv – Büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozat – Az 5. cikk (1) bekezdése – Az A. mellékletben szereplő formanyomtatvány – J. szakasz – A jogorvoslati lehetőségek hiánya a kibocsátó tagállamban”

A C-324/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2017. május 31-én érkezett, 2017. május 23-i határozatával terjesztett elő az

Ivan Gavanozov

ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, M. Safjan és L. Bay Larsen (előadó) bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett írásbeli észrevételeket:

- a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Vlácil és A. Brabcová, meghatalmazotti minőségben,
- a magyar kormány képviseletében Fehér M. Z., Koós G. és Kissné Berta R., meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviseletében M. K. Bulterman és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviseletében G. Eberhard, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében R. Troosters és I. Zaloguin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2019. április 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: bolgár.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló, 2014. április 3-i 2014/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 130., 1. o.) 1. cikke (4) bekezdésének, 6. cikke (1) bekezdése a) pontjának és 14. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az Ivan Gavanozov ellen bünszervezet irányításának és adóbűncselekmények elkövetésének vádjával indított büntetőeljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

- 3 A 2014/41 irányelv (21), (22) és (38) preambulumbekkezdésének szövege a következő:
„(21) A tagállamok között büntetőügyekben folytatott gyors, hatékony és következetes együttműködés biztosításához határidőkre van szükség. Az elismeréssel vagy végrehajtással kapcsolatos határozatot ugyanolyan gyorsan és ugyanolyan elsőbbséggel kell meghozni, valamint a nyomozási cselekményt ugyanolyan gyorsan és ugyanolyan elsőbbséggel kell ténylegesen megtenni, mint egy hasonló belföldi ügyben. Határidőket kell előírni annak érdekében, hogy észszerű időn belül szülessen határozat, vagy kerüljön sor a végrehajtásra, illetve hogy tiszteletben tartsák a kibocsátó állam eljárási követelményeit.
(22) Az ENYH [európai nyomozási határozat] ellen rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeknek legalább egyenértékűeknek kell lenniük az adott nyomozási cselekmény ellen belföldi esetben rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekkel. A tagállamoknak nemzeti jogukkal összhangban biztosítaniuk kell e jogorvoslati lehetőségek alkalmazhatóságát többek között azáltal, hogy az érintett feleket kellő időben értesítik a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségekről és a vonatkozó szabályokról. [...]
[...]
(38) Mivel ezen irányelv célját, azaz a bizonyításfelvétel céljából hozott határozatok kölcsönös elismerését a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani [...]”
- 4 Ezen irányelv 1. cikkének (4) bekezdése a következőképpen szól:
„Ez az irányelv nem módosítja az EUSZ 6. cikkében foglalt alapvető jogok és jogelvek – köztük a büntetőeljárás alá vont személyek védekezéshez való joga – tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséget, és nem változtat az igazságügyi hatóságok e tekintetben fennálló kötelezettségein.”
- 5 Az említett irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első albekezdése előírja:
„Az A. mellékletben meghatározott formanyomtatványban foglalt ENYH-t a kibocsátó hatóságnak kell kitöltenie. A kibocsátó hatóságnak kell igazolnia az ENYH tartalmi pontosságát és helytállóságát, és alá kell írnia.”
- 6 Ugyanezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdése ekképp rendelkezik:
„Az ENYH-t a kibocsátó hatóság kizárólag az alábbi feltételek teljesülése esetén bocsáthatja ki:
a) az ENYH kibocsátása az adott eljárás 4. cikkben említett céljából szükséges és arányos, figyelembe véve a büntetőeljárás alá vont személy jogait [helyesen a gyanúsított vagy a vádlott jogait]; valamint

[...]

7 A 2014/41 irányelv 14. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a hasonló belföldi esetekben igénybe vehetőekkel egyenértékű jogorvoslatok álljanak rendelkezésre az ENYH-ban megjelölt nyomozási cselekmény esetében is.

(2) Az ENYH kibocsátásának érdemi indokait csak a kibocsátó államban benyújtott kereset útján lehet vitatni, a végrehajtó államban az alapjogok garanciáinak sérelme nélkül.

(3) Ha az a nyomozásnak a 19. cikk (1) bekezdésében előírt titkosságát nem veszélyezteti, a kibocsátó hatóságnak és a végrehajtó hatóságnak meg kell tennie a megfelelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy tájékoztatásra kerüljön sor a nemzeti jog szerint rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekről, amikor a jogok igénybe vehetővé válnak, és kellő időben ahhoz, hogy ténylegesen gyakorolni lehessen őket.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a jogorvoslat igénybevételére vonatkozó határidők azonosak legyenek a hasonló belföldi esetekben meghatározott határidőkkel, és azokat oly módon alkalmazzák, amely garantálja ezen jogorvoslati lehetőségek tényleges igénybevételét az érintett felek számára.

(5) A kibocsátó hatóságnak és a végrehajtó hatóságnak tájékoztatnia kell egymást a valamely ENYH kiadása, elismerése vagy végrehajtása ellen benyújtott jogorvoslati kérelmekről.

(6) A jogorvoslati kérelem nem függeszti fel a nyomozási cselekmény végrehajtását, kivéve, ha az a hasonló belföldi esetekben ilyen hatást vált ki.

(7) Az ENYH elismerésének vagy végrehajtásának sikeres megtámadását a kibocsátó állam a nemzeti jogának megfelelően figyelembe veszi. A tagállamok – a nemzeti eljárási szabályok sérelme nélkül – biztosítják, hogy a kibocsátó államban zajló büntetőeljárások során, az ENYH révén szerzett bizonyítékok értékelésekor a védelem jogait, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogot tiszteletben tartsák.”

8 Ezen irányelv 36. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok meghozzák azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ezen irányelvnek 2017. május 22-ig megfeleljenek.”

9 Az említett irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatványnak a „Jogorvoslat” című J. szakasza a következőképpen szól:

„1. Kérem, jelezze, ha az ENYH kibocsátásával szemben már jogorvoslati kérelmet nyújtottak be, és amennyiben igen, kérem, részletezze (a jogorvoslati lehetőség leírása, beleértve a szükséges intézkedéseket és a határidőket is):

[...]

2. A kibocsátó állam azon hatósága, amely további felvilágosítást tud adni a kibocsátó államban az igénybe vehető jogorvoslatokkal kapcsolatos eljárásokról, valamint arról, hogy rendelkezésre áll-e jogi segítségnyújtás, tolmácsolás és fordítás:

Megnevezés: [...]

Kapcsolattartó (ha van ilyen): [...]

Cím: [...]

Tel.: (országkód) (körzetszám) [...]

Fax: (országkód) (körzetszám) [...]

E-mail [...]"

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 10 I. D. Gavanozov ellen Bulgáriában adóbűncselekmények elkövetése céljából létrehozott bünszervezetben való részvétel miatt indult eljárás.
- 11 Különösen azzal gyanúsítják I. D. Gavanozovot, hogy fedőcégek felhasználásával cukrot importált más tagállamokból, különösen egy Cseh Köztársaságban székhellyel rendelkező, és Y által képviselt társaság útján, majd e cukrot a bolgár piacon értékesítette anélkül, hogy bevallotta vagy megfizette volna a hozzáadottérték-adót (héa), olyan valótlan tartalmú iratok bemutatásával, amelyek szerint az említett cukrot Romániába exportálták.
- 12 Ebben az összefüggésben a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) 2017. május 11-én úgy határozott, hogy európai nyomozási határozatot bocsát ki, amely arra irányult, hogy a cseh hatóságok mind az említett, a Cseh Köztársaságban székhellyel rendelkező társaság helyiségeiben, mind pedig Y lakásán házkutatást és lefoglalást hajtsanak végre, és Y-t videokonferencia keretében meghallgassák.
- 13 E határozat elfogadását követően, e bíróság megjegyzi, hogy nehézségei támadtak a 2014/41 irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány jogorvoslatokra vonatkozó J. szakaszának kitöltése tekintetében.
- 14 Az említett bíróság e tekintetben rámutat, hogy a bolgár jog nem biztosít semmilyen jogorvoslati eljárást a házkutatást, lefoglalást vagy tanúmeghallgatást elrendelő határozatokkal szemben. Mindazonáltal ugyanezen bíróság úgy véli, hogy ezen irányelv 14. cikke ilyen jogorvoslati lehetőségek előírására kötelezi a tagállamokat.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság azt is kifejti, hogy a bolgár jogban az ilyen intézkedéseket elrendelő bírósági határozatok nem szerepelnek azon esetek között, amelyekben az állam felelőssége megállapítható lenne a kár esetén, amennyiben azok nem közvetlenül a vádlottra irányulnak.
- 16 E körülmények között a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
 - „1) Összeegyeztethető-e a [2014/41] irányelv 14. cikkével az a nemzeti jog és nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely szerint sem közvetlenül a bírósági határozattal szemben előterjesztett jogorvoslat iránti kérelemmel, sem kártérítés iránti különös keresettel nem támadhatók meg a lakás és üzlethelyiségek átkutatását és meghatározott tárgyak lefoglalását, illetve tanú meghallgatásának engedélyezését elrendelő európai nyomozási határozatról rendelkező bírósági határozat érdemi indokai?
 - 2) A 2014/41 irányelv 14. cikkének (2) bekezdése közvetlenül biztosít-e jogot az érintett fél számára arra, hogy megtámadja az európai nyomozási határozatról rendelkező bírósági határozatot, ha a nemzeti jog nem biztosít ilyen eljárási lehetőséget?

- 3) A 2014/41 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének a) pontjával és 1. cikkének (4) bekezdésével összefüggésben értelmezett 14. cikke (2) bekezdésének figyelembevételével a vádlott tekinthető-e az irányelv 14. cikkének (4) bekezdése szerinti érintett félnek, ha a bizonyítékgyűjtési intézkedés címzettje harmadik személy?
- 4) A 2014/41 irányelv 14. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett (4) bekezdése szerinti érintett fél-e az a személy, aki a házkutatással és lefoglalással érintett helyiségekben lakik vagy azokat használja, illetve az a személy, akit tanúként kívánnak meghallgatni?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

- 17 A cseh kormány mindenekelőtt azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan, mivel az alapügy tárgyát képező európai nyomozási határozatot a 2014/41 irányelv átültetésére nyitva álló határidő lejártá előtt állították ki, amikor ezt az irányelvet a kibocsátó tagállam nem ültette még át.
- 18 E tekintetben először is meg kell jegyezni, hogy a 2014/41 irányelv átültetésének az irányelv 36. cikkében meghatározott határideje már lejárt, amikor a kérdést előterjesztő bíróság a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság elé terjesztette.
- 19 Továbbá, amint arra a főtanácsnok az indítványának 46. pontjában rámutatott, ezt az irányelvet Bulgáriában és a Cseh Köztársaságban a Bíróság előtti eljárás idején ültették át.
- 20 Végül a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy bár a kérdést előterjesztő bíróság úgy határozott, hogy az alapügyben szóban forgó nyomozási cselekmények Cseh Köztársaságban történő végrehajtása érdekében európai nyomozási határozatot bocsát ki, e bíróság még nem bocsátotta ki e határozatot, a 2014/41 irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány J. szakaszának kitöltése során felmerült nehézségek miatt.
- 21 Az alapügyben tehát a kérdést előterjesztő bíróságnak egy, az ezen irányelv által szabályozott európai nyomozási határozatot kell adott esetben kibocsátania.
- 22 Következésképpen az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az ügy érdeméről

- 23 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ennek érdekében adott esetben a Bíróságnak át kell fogalmaznia a feltett kérdéseket (2019. szeptember 12-i A és társai ítélet, C-347/17, EU:C:2019:720, 32. pont).
- 24 Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a kérdést előterjesztő bíróság egy európai nyomozási határozat kibocsátásával összefüggésben arra keresi a választ, hogy milyen módon kell kitöltenie a 2014/41 irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány J. szakaszát.
- 25 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy kérdéseivel, amelyeket együtt célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2014/41 irányelv 5. cikkének – az irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány J. szakaszával összefüggésben értelmezett – (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az adott tagállam igazságügyi hatóságának az európai nyomozási határozat kibocsátásakor e szakaszban fel kell tüntetnie azon jogorvoslati lehetőségek leírását, amelyeket adott esetben e tagállam az ilyen határozat kibocsátásával szemben előír.

- 26 Előjáróban meg kell jegyezni, hogy a 2014/41 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy az európai vizsgálati határozat kibocsátása az ezen irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány kitöltését és aláírását, valamint tartalmi pontosságának és helytállóságának igazolását feltételezi.
- 27 E formanyomtatvány J. szakaszának 1. pontja előírja, hogy a kibocsátó hatóságnak jeleznie kell, ha „az európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben már jogorvoslati kérelmet nyújtottak be, és amennyiben igen, [azt részleteznie] (a jogorvoslati lehetőség leírása, beleértve a szükséges intézkedéseket és a határidőket is)”.
- 28 Magából az említett formanyomtatvány J. szakasza 1. pontjának a szövegéből, és különösen az „amennyiben igen” kifejezés használatából az következik, hogy a jogorvoslati lehetőségeket e pontban csak abban az esetben kell leírni, ha az adott európai nyomozási határozattal szemben keresetet nyújtottak be.
- 29 Ezenkívül a „kérem, részletezze” kifejezésnek az említett pontban ilyen esetben kifejtendő jogorvoslati lehetőségek leírásával összefüggésben való használata nyilvánvalóvá teszi, hogy az uniós jogalkotó azt kívánta elérni, hogy a végrehajtó hatóság a részére továbbított európai nyomozási határozattal szemben benyújtott keresetekről kapjon tájékoztatást, nem pedig általánosabban az európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben a kibocsátó tagállamban adott esetben rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekről.
- 30 Hasonlóképpen, a 2014/41 irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány J. szakasza 2. pontjának célja annak biztosítása, hogy a végrehajtó hatóság tájékoztatást kapjon az európai nyomozási határozatok ellen benyújtott keresetekről, nem pedig az európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben a kibocsátó tagállamban adott esetben rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó tájékoztatás biztosítása.
- 31 E rendelkezés szövegéből ugyanis az következik, hogy a kibocsátó hatóságnak az általa kibocsátott európai nyomozási határozat J. szakaszának e pontjában csak a kibocsátó tagállam azon illetékes hatóságának nevét és címét kell megjelölnie, amely az e tagállamban rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekről, jogi tanácsadásról, tolmácsolásról és fordításról kiegészítő információkat tud nyújtani.
- 32 Egyébiránt az ilyen információk nem lennének relevánsak, ha az európai nyomozási határozat már magában foglalná a kibocsátó tagállamban az európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben adott esetben rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségek elvont leírását.
- 33 E megfontolásokból következik, hogy az európai nyomozási határozat kibocsátásakor a kibocsátó hatóságnak a 2014/41 irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány J. szakaszában nem kell a tagállamában e határozat kibocsátásával szemben adott esetben rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségek leírását szerepeltetnie.
- 34 Ezt az értelmezést támasztja alá a 2014/41 irányelv 14. cikkének (5) bekezdése, amely előírja, hogy a kibocsátó hatóságnak és a végrehajtó hatóságnak tájékoztatnia kell egymást a valamely európai nyomozási határozat kiadása, elismerése vagy végrehajtása ellen benyújtott jogorvoslati kérelmekről.
- 35 Az ilyen értelmezés ezenkívül biztosítja az ezen irányelv által elérni kívánt, az irányelv (21) és (38) preambulumbekkezdéséből kitűnő, a kölcsönös bizalom és elismerés elve alapján a tagállamok között folytatott igazságügyi együttműködés megkönnyítésére és meggyorsítására irányuló célkitűzés maradéktalan megvalósítását.
- 36 A 2014/41 irányelv A. mellékletében előírt formanyomtatványhoz hasonló nyomtatvány célja, amelyet az európai nyomozási határozatot kibocsátani szándékozó igazságügyi hatóságnak ki kell töltenie, megadva a kifejezetten kért információkat, hogy tájékoztassa a végrehajtó igazságügyi hatóságot az

ahhoz szükséges minimális alaki információkról, hogy e hatóság az adott európai nyomozási határozat elismeréséről vagy végrehajtásáról határozhasson, és adott esetben a kért nyomozási cselekményt az ezen irányelv 12. cikkében előírt határidőn belül elvégezhesse (lásd analógia útján: 2018. december 6-i IK (Mellékbüntetés végrehajtása), C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 49. és 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 37 Mivel a kibocsátó tagállamban az európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben adott esetben rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségek leírásának nem kell szerepelnie a 2014/41 irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány J. szakaszában, a jelen ügyben nem szükséges ezen irányelv 14. cikkét értelmezni, különösen nem annak megállapítása érdekében, hogy e rendelkezéssel ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely egyáltalán nem biztosít jogorvoslati lehetőséget egy házkutatást, meghatározott tárgyak lefoglalását, illetve tanú meghallgatásának engedélyezését elrendelő európai nyomozási határozat kibocsátásának érdemi indokaival szemben.
- 38 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2014/41 irányelv 5. cikkének – az irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány J. szakaszával összefüggésben értelmezett – (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az adott tagállam igazságügyi hatóságának az európai nyomozási határozat kibocsátásakor e szakaszban nem kell feltüntetnie azon jogorvoslati lehetőségek leírását, amelyeket adott esetben e tagállam az ilyen határozat kibocsátásával szemben előír.

A költségekről

- 39 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló, 2014. április 3-i 2014/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének – az irányelv A. mellékletében szereplő formanyomtatvány J. szakaszával összefüggésben értelmezett – (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az adott tagállam igazságügyi hatóságának az európai nyomozási határozat kibocsátásakor e szakaszban nem kell feltüntetnie azon jogorvoslati lehetőségek leírását, amelyeket adott esetben e tagállam az ilyen határozat kibocsátásával szemben előír.

Aláírások